

VALMA

Muutosvalmius päihdetyössä
tutkimus- ja kehittämishanke
2007-2010

Esitys 31.8.2009 tilaisuuteen

Tutkijakoordinaattori Anne Aholainen

Tutkimustiedosta kehittämiseen

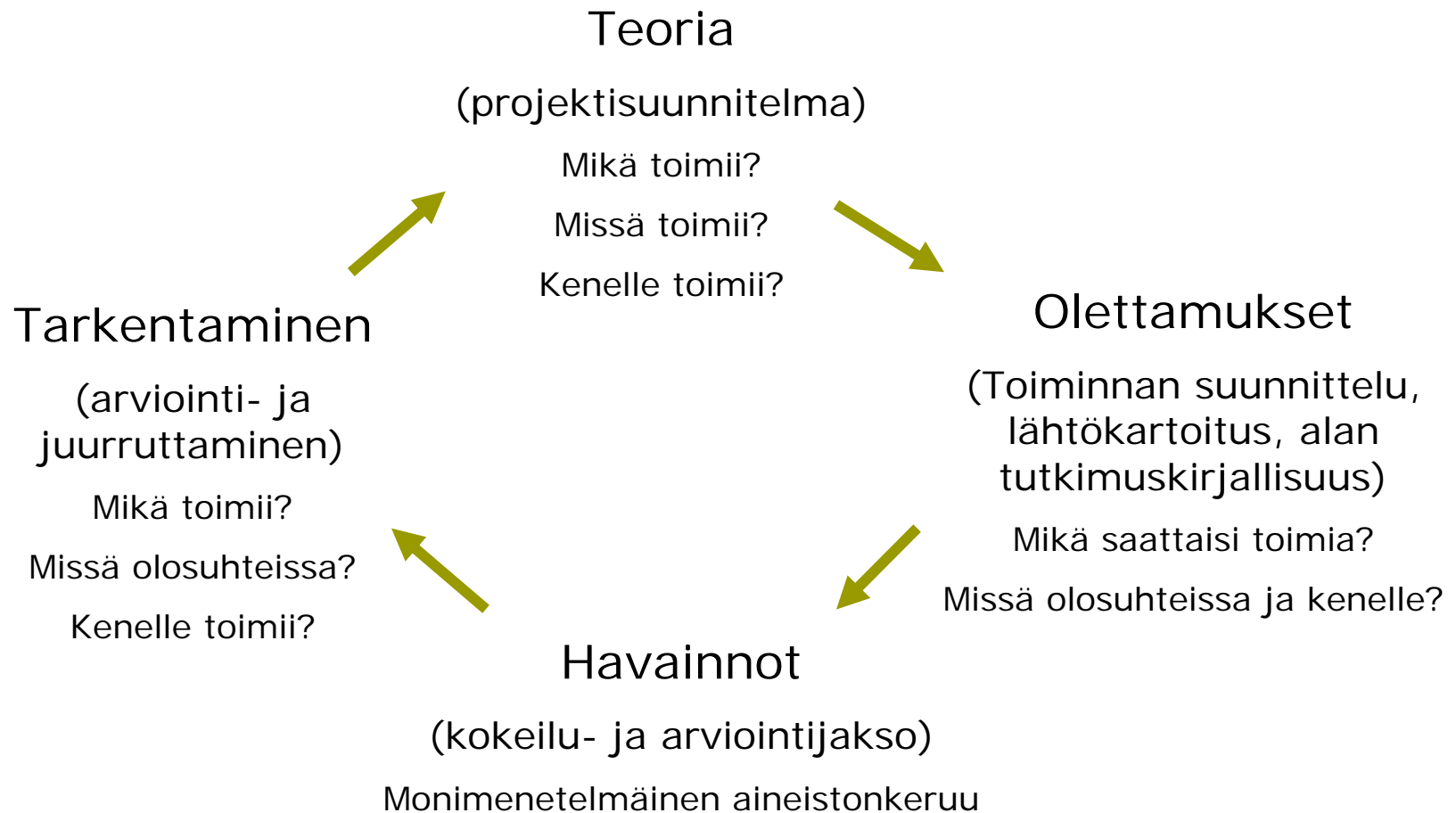
- Lähtökohtana konkreettinen ja arjen päihdetyössä vastaan tullut ongelma
 - Asiakkaan hoitoketjun katkeaminen alkuvaiheessa
 - Asiakkaan jääminen palvelujen ulkopuolelle motivoitumaattomuutensa vuoksi

- VALMA-hankkeen liikkeelle laittanut ydinsanoma:
 - Motivaatio ei ole yksilöllinen ominaisuus vaan dynaaminen tila, joka muuntuu vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Ihminen on aina motivoitunut johonkin.

- Hankkeen taustat muutos- ja motivaatiotutkimuksesta.

Realistisen arvioinninkehä

Pawson & Tilley 1997

Tulosketjuajattelu: vaikuttavuuden kehittäminen, Susan Scotti 2004

- Miten suunnitella vaikuttavaa toimintaa?
- Ydinkysymykset:
 - Mitä olemme tekemässä saadaksemme aikaiseksi meiltä odotetut vaikutukset?
 - Mitkä osoittavat, että olemme tehneet tämän?
 - Mitkä ovat tekemistemme vaikutukset?
- Vaikutusten arvioinnin tasot:
 - Asiat, joita voimme hallita (välittömät vaikutukset)
 - Asiat, joihin vaikutamme (välitason vaikutukset)
 - Asiat, joihin annamme panoksemme (viimesijaiset vaikutukset)
 - Yhteiskunnalliset vaikutukset

Kehittämisen ja tutkimuksen vuorovaikutus: missä, miksi ja miten?

Konteksti	Mekanismi	Vaikutus
Hankkeen toimintaympäristö ja olosuhteet	Millaisia reaktioita pitää herättää yksittäisessä työntekijässä asiakkaan muutosvalmiuteen vaikuttavien tekijöiden suhteen? Millaisia ajatuksia ja millaisia muutoksia puitteissa on käynnistyttävä seuraavien asiakkaan muutosvalmiuteen vaikuttavien tekijöiden suhteen?	Työntekijöiden tiedon ja osaamisen kasvaminen ja organisaatioiden palvelujen muokkautuminen toimii mekanismina asiakkaan muutosvalmiuden edistymiselle
Asiakkaan toimintaympäristö	 Asiakkaan elämän tapahtumat Kohtaamiset ja vuorovaikutus Puitteet ja mahdollisuudet Yhteiskunnan asenteet ja arvot	Asiakkaan muutosvalmius etenee -halun, kyvyn ja valmiuden muutosmuutoksen tarve syntyy ja siihen sitoutuminen onnistuu -tietoisuus itsestä, ympäristöstä ja avun vastaanottamisesta muuttuu

Tutkimuksen ja kehittämisen yhteinen matka: Motivoiva muutosvalmiuden arviointi 1.

- Yksi kehitteillä oleva tuotos

- Teoria: Projektisuunnitelman toimintaohjeet
 - Kehittämistyön painottaminen hoitoprosessin alkupäähän: hoitoon pääsyn helpottaminen ja kynnyksen madaltaminen

 - Katkaisuhoidon (niin avo- kuin laitosoolosuhteissa) kehitetään enemmän motivoivia ja muutokseen valmentavia elementtejä. Nostetaan olemassa olevien elementtien roolia ja avataan niitä.

 - Katkaisu:
 - Asiakkaan muutosvaiheen tunnistaminen ja työntekijän suhteuttaminen muutosvaiheeseen
 - Muutokseen "valmentaminen"
 - Motivoiva haastattelu työvälineenä

Tutkimuksen ja kehittämisen yhteinen matka: Motivoiva muutosvalmiuden arviointi 2

- Oletukset: Mikä saattaisi toimia?
 - Motivoivan haastattelun, Motivaatiota edistävän terapian alkuarvioinnin muodostama arviointi sekä henkilökohtainen palaute asiakkaalle ja jatkohoitoa varten – vahva teoriapohja tiedonjakoon ja eteenpäin muokkaamiselle

- Olosuhteet:
 - tuuliset ja muuttuvat organisaatorakenteet molemmilla pilottipaikkakunnilla
 - Varkaudessa päihdekierteen katkaisun siirto psykiatriselle osastolle
 - Kuopiossa ”yhden katon” alta löytyvät palvelut ja omat kehittämishankkeet.

- Kenelle saattaisi toimia:
 - Asiakkaista: ensisijaisesti esiharkinta- ja harkintavaiheessa olevien tunnistaminen ja motivointi, muutosvaiheen tunnistaminen tärkeää kaikille
 - Työntekijöistä: ryhmä kiinnostuneista, jotka kehittävät ja kokeilevat välineet ja antavat tärkeää palautetta. Lopulliset välineet juurrutetaan.

Tutkimuksen ja kehittämisen yhteinen matka: Motivoiva muutosvalmiuden arviointi 3

Havainnot: monimenetelmäinen aineiston keruu

- Tavoitelähtöisyys: Ovatko toimet olleet tavoitteiden kannalta oikeita?
 - Itsearviointimateriaali: projektipäiväkirjat, ohjausryhmien ja kehittämistyöryhmien muistiot + palautekyselyt
- Vaikuttavuuden arviointia: Toteutuvatko odotetut vaikutukset ja jos eivät, niin miksi?
 - Työntekijöiden arvot, asenteet, työtavat, toimintamallit
 - Pilottiorganisaatioiden palvelurakenteet: saatavuus, valikoima, asiakkaiden liikkuvuus
 - Asiakkaan muutosvalmiuden edistyminen
 - Itsearviointimateriaali + koulutuspalautteet, asiakashaastattelut + muutosraportit, työntekijöiden haastattelut
- Toimivuuden arviointia: Toimivatko kehittämisen työn tulokset kehittämissympäristöissä?

Asiakkaan muutosvalmiuden huomioiminen päihdekuntoutumisen prosesseissa

Millaisia tekijöitä tulee ottaa huomioon toimintamallissa, jonka tarkoitus on edistää asiakkaan muutosvalmiutta ja nostaa esiin kuntoutuksen prosessuaalisuutta?

- Mistä rakentuu päihdekuntoutujan muutosvalmius: muutosvalmiutta edistävät ja ehkäisevät asiat asiakkaan omassa elämässä, päihdehuollon tilanteissa, puitteissa ja kontekstissa?
 - Kirjallisuus, asiakashaastattelut, kyselylomake
- Miten asiakkaan yksilölliseen muutosvalmiuteen pystytään vastaamaan päihdepalveluissa ja hoito- ja kuntoutumistilanteissa kuntoutumisprosessin eri kohdissa?
 - Asiakashaastattelut ja kyselylomake
- Miten näiden tietojen pohjalta saadut suositukset toteutuvat käytännön toimintamalleissa → arviointitutkimus

Kaiken kerättävän tiedon tultava hyödynnetyksi: kehittämisen-, tutkimus- ja arviointitieto

- Arvioinnin tehtävien ja tarkoituksen määrittely kaikille toimijoille: päälle liimattu operaatio vai todellinen kehittämisen väline
- Lupa tehdä arviointia, hallinnoijan tärkeä valtuutus ja velvoitus arvioinnin tekemiseen
- Tutkimuksen, kehittämisen ja arvioinnin rytmittäminen toisiaan aidosti hyödyntäviksi
- Tutkimuksen tason määrittely: kehittämisen välineeksi tasokasta tutkimusta
- Miksi tutkimus mukaan hankkeeseen: Uskottavuuden ja vaikuttavuuden taustavaikuttaja

Tutkimuksen ja kehittämisen yhteinen matka: Motivoiva muutosvalmiuden arviointi 4

- Tarkentaminen: Motivoivan muutosvalmiuden arvioinnin tulosten liittäminen yhteen havaintojen pohjalta → uusi teoria kohti juurruttamista ja levittämistä uusiin ympäristöihin
- Kokeiluvaiheen loppuun saattaminen, siihen liittyvä toimivuuden ja vaikutusten arviointi sekä toimintamallin mallinnus ja juurruttaminen
- Kirjallisten tuotteiden valmistuminen ja koulutusmateriaalin valmistuminen
- Tutkimustiedon sovellettavuus ja hyödyntäminen koulutusmateriaalissa sekä toimintamallien arvioinnissa ja kehittämisessä

VALMA JA ANNE KIITTÄVÄT

MUUTOSVALMIUDEN ARVIOINTI JA EDISTÄMINEN PÄIHDEHUOLLOSSA- SEMINAARI

17.11.2009

Varkaus, Kuntoranta